SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. XCVI. No. 134. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 19, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ЛИПНЯ 1989 Ч. 134. РІК XCVI.

Пам'ятайте про Україну!

В УКРАЇНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ВІРНИХ УАПЦ, УКЦ ТА УГС

Київ (ПС УГС). — Консервативний уряд В. Щербицького з допомогою КГБ продовжує демонструвати своє небажання рахуватися з народом і його правами.

Про події в Києві в неділю, 18-го червня ц.р., розповідають учасники і очевидці О. Карелін та член комітету захисту УКЦеркви Степан Хмара. В той день 30 українських католиків зі священиком Михайлом Гавриліввим прийшли до пам'ятника Св. Володимирові, щоб помолитися за узаконення Української Католицької Церкви. Як тільки розпочалась Служба Божа до них підійшов уповноважений у справах релігій Соловей і почав вимагати, щоб усі розійшлися по домівках. „Це вам не Львів і не Москва, — сказав він, — у Києві ми вам не дозволимо молитися. Якщо не розійдетесь добровільно, то дорога вам буде через 15 діб тюрми".

Вірні просили дозволити їм закінчити молитву і о. Гаврилів продовжив Службу Божу. Та в цей час надійшли підполковник і майор міліції та автобуси привезли міліціонерів з кийками. З ними прибула і група чоловіків у цивільному, серед яких була жінка — заступник голови Печерського райвиконкому у справах культури. Групу вірних постійно фотографували працівники КГБ, а потім разом з міліціонерами кинулися розтягувати людей, валити їх з ніг та кбпати ногами. Обрядові релігійні предмети порозкидали по асфальту. Групу Гавриліва виявили. Познущавшись над вірними, серед яких здебільшо було жінки, міліціонери схопили за руки і за ноги отця Гавриліва, заштовхнули його в автобус і повезли до відділення міліції.

Серед потерпілих виявилися Ірина Федак, Ганна Мороз, Галина Дмитришин, Ярослава Ватащук, Марія Кондратович, Я. Корнелюк, О. Карелін та інші. В одних були збиті коліна, в інших лікті тощо. Однак вірні вирушили на Хрещатик і влаштували сидячу

(Закінчення на стор. 4)

Філядельфійська Округа УНС приготовляється до Союзового Дня

Філядельфія, Па. (с.г.). — Окружний Комітет УНСоюзу Філядельфійської Округи вже понад дві декади рік-річно влаштовує Союзові Дні або інші імпрези, завданням яких є в першу чергу пропагувати добре ім'я Українського Народного Союзу, відзначати союзові ювілеї, вшановувати заслужених союзовців, як також дати нагоду союзовцям й іншим землякам з різних місцевостей зустрітись в родинній атмосфері провести час.

Цьогорічний Союзовий День відбудеться в неділю, 20-го серпня, на чудовій посілості Українського Спортового Осередку „Тризуб" в Горшамі, Па., який присвячується 95-річчю УНСоюзу.

Приготуванням Союзового Дня займається спеціяльний комітет, що складається з членів Управи й інших осіб. Вже відбуто ряд засідань для намічення загальної програми та обговорення приготувань.

Атракцією Союзового Дня буде виступ ансамблю пісні і танку „Казка", хореографом якого є Галина Козак. Склад ансамблю — це молоді професіоналісти з різних місцевостей, які рока ми посвячують час для пісні і танку. До атракції належить зарахувати перший раз виступ в Філядельфії молодого таланитого бандуриста Романа Рітачки з Сан Дієго, Каліф. Для танцюючих буде забава, а до танців гратиме оркестра „Карпати" під керівництвом проф. Романа Бродієвича. Рівнож буде відзначений союзовець з Філядельфійської Округи за довголітню працю для розбудови УНСоюзу.

До участи для вшанування 95-ліття Батька-Союзу Комітет запрошує в першу чергу всіх членів Екзекутиви УНСоюзу з Джерзі Сіти, редакторів союзових видань. А по традиції запрошується голів та членів управ сусідніх округ з Пенсильванії, Ню Джерзі, Ню Йорку, Нової Англії й Мериленду-Вашінгтону.

Союзовий День відбудеться без огляду на погоду, тому проситься союзовців і несоюзовців вже відтепер розложити свій час так, щоб в неділю, 20-го серпня, спільно всі, як одна велика українська родина, вшанувати 95-річчя УНСоюзу.

Ватикан і Польща відновили відносини

Ватикан. — Апостольська столиця і Польща одночасно повідомили про відновлення дипломатичних відносин в повному обсязі. У повідомленні польського пресового агентства ПАП говориться, що відносини між двома сторонами, зірвані у 1945 році, після приходу до влади у Польщі комуністів, будуть встановлені на рівні амбасадорів.

Переговори про відновлення дипломатичних відносин провадилися вже давно. В цьому були зацікавлені обі сторони. Польські керівники мають надію, що нормалізація відносин з Ватиканом підвищить престиж їх країни на міжнародній арені, одночасно поліпшивши у самій Польщі відносини між урядом і населенням, переважну більшість якого становлять католики. Ватикан, зі свого сторони, прагнув відновити відносини з державою, куди перший папський нунцій прибув ще у 1556 році.

Представник польського міністерства закордонних справ Стефан Станішевський заявив: „Відновлення в повному обсязі дипломатичних відносин між Польщею і Ватиканом — факт надзвичайної важливости, бо він завершує тривалий процес пошуків шляхів нормалізації відносин між костелом і державою".

Польське духовенство та кож вітало повідомлення про відновлення відносин.

УКРАЇНСЬКІ ВУГЛЕКОПИ ТАКОЖ РОЗПОЧАЛИ СТРАЙК

Москва. — Як повідомляє агентство ТАСС, в Донецькому басейні українські вуглекопи, солідаризуючись із страйком вуглекопів в Сибірі, розпочали також страйк.

Понад 2,000 вуглекопів, за інформаціями агентства ТАСС страйкує у вісьмох копальнях. Домагання українських вуглекопів є меншi, як сибірських, але вони вимагають також менше бюрократії, довші вакації і кращі приміщення для життя.

Помимо реформ у праці в копальнях, які вже були схвалені перед двома роками, досі саме через опозицію бюрократів вони не були введені в життя.

Окрема совєтська комісія виїхала в Сибір, щоб там зустрітися з представниками страйкуючих вуглекопів, яких нараховують 110,000 в Кузнецькому басейні, що є другим з черги щодо продукції вугілля. Делегацію Політбюра провадить Ніколай Слюнков і надіються, що вона дійде до порозуміння із страйкуючими в Сибірі.

Тиждень страйку коштує понад мільйон тонн виробленої продукції, а брак нового вугілля із страйкуючих копалень припинив виріб сталі. Успіх чи неуспіх переговорів в Сибірі буде мати безпосередній вплив на новий страйк, що розпочався на Україні.

Представники Політбюра, застерігаються, що не будуть уживати ніякої сили чи поліційних засобів, бо це може довести лише до ще більших заворушень.

Зростає злочинність в СССР

Москва. — Великий зріст вуличних злочинств, головно грабіжницьких нападів, підніс значно загальний зріст злочинств у СССР майже на одну третину і то в першій половині 1989 року.

Ці дані подав до відома міністер внутрішніх справ Вадим Бакатін, в той сам час виявляючи, що й те, що СССР витратить 5.2 біл. дол. на удержання свого 700,000-членної міліції, заявляючи, що в майбутньому прийдеться витратити ще більше.

Він говорив і про те, що мабуть СССР включиться в членство ІНТЕРПОЛ-у, міжнародної координаційної організації поліційних дій, бо виглядає, що совєтське організоване злочинство має закордонні зв'язки.

Ці свої спостереження В. Бакатін висловив на своїй першій пресовій конференції у день після того, як він був одобрений на цю посаду новим парляментом СССР.

У дальшому ході конференції В. Батакін не подав жодних додаткових пояснень, але кілька днів перед тим на конференції в Москві він сказав, що такий зріст злочинности є питомим в кожному суспільстві, яке знаходиться в переходовій стадії.

Одначе інші чиновники внутрішнього міністерства дещо іншої думки, бо говорили, що браки різних товарів є тим, що підсилює зріст злочинности зорганізованої, чи простих вуличних грабіжок.

СУМ відроджується в Україні

Харків (ПС УГС). — Тут у суботу, 17-го червня ц.р. створилася Ініціятивна група відновлення Спілки Української Молоді. Члени Ініціятивної Групи Ольга Геращенко, Ігор Живолуб, Андрій Черемський, Геннадій Шешацький і Світлана Шкумат звернулися до Президії Світового Конгресу Вільних Українців і до Центрального комітету комсомолу України з відозвою, в якій сказано, що метою відновлення Спілки Української Молоді є сприяння відродженню національної ідентичности українців і що Ініціятивна група відновлення СУМ повністю солідаризується з УГС та НРУ за Перебудову.

По місті 30-го червня було розклеєно летючки, з закликом до молоді прийти 1-го липня до парку ім. Т. Шевченка на зустріч з членами Ініціятивної Групи відновлення СУМ. Однак органи влади перешкодили провести цю зустріч. Велика група міліціонерів і людей у цивільному затримали поета Степана Сапеляка та лікаря Андрія Черемського в той час, коли вони клали квіти біля пам'ятника Т. Шевченка. У них відібрали синьожовті прапори й викручуючи руки та тягаючи за волосся, відпровадили до камери попереднього ув'язнення, де вони обидва дві доби тримали сухоголодівку. 3-го липня їх засудили до штрафу і випустили. Протестуючи проти їхнього затримання, тримали голодівку також Валерій Бондар, Ігор Бодайло, Геннадій Шешацький, Світлана Шкумат і Ольга Геращенко.

В Харкові створено фонд для боротьби проти антидемократичних статтей совєтського законодавства. За рахунок коштів цього фонду для С. Сапеляка було найнято адвоката з незалежної юридичної кооперативи „Правозахисник". Фонд виділив також гроші для виплати штрафів.

Помер М. Маркович, довголітній секретар 142-го Відділу УНС в Елізабеті

Елізабет, Н.Дж. — У неділю, 16-го липня ц.р., помер тут нагло на 68-му році життя Мирослав Маркович, довголітній секретар 142-го Відділу УНСоюзу, Братства св. Михаїла.

Св.п. М. Маркович

М. Маркович народився 7-го жовтня 1921 року в селі Чорноріки, повіт Красно, в Західній Україні. До Америки прибув у 1949 році та поселився в Елізабеті, де відразу включився в українське громадське та союзове життя. Вже у 1953 році він був обраний секретарем 142-го Відділу УНСоюзу і на цьому відповідальному пості до дня смерти він працював віддано, дбаючи про добро членів та цілого УНСоюзу.

Покійний осиротив дружину Євгенію, дочку Євгенію Галфрі з мужем Йосифом, та внука і внучку, як також дальшу родину. Панахида буде відправлена в середу, 19-го липня, о годині 7:30 в похоронному заведенні Кровіцкі і МекКрекен, 2124 Іст Сейнт Джордж авеню, на межі Елізабету таЛіндену. Похорон відбудеться в четвер, 20-го липня, з похоронного заведення до української католицької церкви св. Володимира в Елізабеті, де буде відправлена заупокійна Служба Божа в год. 9:30 ранку, та на місцевий цвинтар.

Гості з України завітали до Дітройту

Дітройт (Р.Л.). — Заходом місцевого Відділу УАКР, редакції „Українських Вістей" та Культурно-громадського клюбу тут у вівторок, 27-го червня ц.р., завітали визначні гості з України: філософ-соціолог та кандидат мисцецтвознавчих наук Неллі Корнієнко, режисер та талановитий перекладач з французької і англійської мов, зокрема творів Шекспіра, представник Т-ва „Меморіял" Лесь Танюк і демограф та поет Павло Мовчан.

Гостей привітав та представив зібраній громаді ред. Михайло Смик, а дальшим ходом зустрічі проводила мгр Віра Андрушків.

Н. Корнієнко в своєму зверненні до громади подякувала за запрошення та висловила українцям на Заході признання за великий і багатогранний вклад в українську культуру. Ця культура мусить бути для нас усіх одною нероздільною і незалежною від політичних перегород та географічного розміщення.

Щодо теперішнього процесу гласности і перебудови нам треба пам'ятати про 18 мільйонів партійних бюрократів (разом із родинами 60 міл.), які ставлять перебудові не легкий до зламання спротив. Перебудова започаткована зверху і вона не має потрібних кадр на низах, щоб цю перебудову перевести в життя. Україна є зразком спротиву, а в дещо кращому положенні є Прибалтика.

Загострюються і виходять на перший плян проблеми екології. Наслідком Чорнобиля серед дітей зрос ли на 400% недуги серця. Появляються ненормальні переміни серед флори і фавни, зокрема зріст агресивности серед досі смирених тварин, тобто „кури за лисицею женуться".

На думку Н. Корнієнко, в СССР звороту назад не буде. Такого соціялізму, який був до перебудови вже нікому не вдасться накинути.

Л. Танюк виступив як представник Т-ва „Меморіял". Перебуваючи на чужині, він відчуває брак щоденного зв'язку з розвитком все нових і несподіваних подій. Бо хоча нарід великий і аморфний, то в Україні, як і в цілому СССР, творяться і ростуть неформальні організації, як „Зелений світ", „Зелене милосердя", „Меморіял", „Славутич", „Громада", „Спадщина", „Лев", „Українська мова та Український Народний Рух за Перебудову".

Разом із В. Симоненком та А. Горською, Л. Танюк розпочинав перші заходи для відкриття правди про масові могили в Биківні біля Києва. А. Горську вбито сокирою, її оскаржений батько в невинних обставинах згинув під поїздом, а цькування та побиття довело до смерти В. Симоненка. Тепер проголошено конкурс на проект побудови пам'ятника невинним жерт-

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ БУДАПЕШТЦІВ і приїжджих з інших міст Мадярщини прийшли в четвер, 13-го липня, до головної квартири Мадярської робітничої (комуністичної) партії, де була встановлена труна з тілом померлого Яноша Кадара, який 32 роки керував партією і державою. Ця величезна юрба бажаючих попрощатися з Кадаром викликає здивування багатьох західніх журналістів, бо нині колишній вождь вважається в Мадярщині символом похмурого минулого тоталітарного режиму, вірним васалом Москви. Багато людей, з якими розмовляв кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Генрі Камм, висловлювалися про Кадара як про рідного батька. „Він заслуговує того, щоб кожний мадяр поклав квіти на його могилу", — сказала про Кадара Ц. Коциш. Її чоловік, робітник фабрики, додав: „Наше з ним прощання — це не політичний акт".

КУБИНСЬКИЙ ДИКТАТОР Фідель Кастро вирішив проблему боротьби з АІДС на гітлерівський спосіб. Він дав розпорядження про створення ряду концентраційних таборів, куди насильно зганяють не лише хворих, але й носіїв вірусу. За даними американського журналіста Джана Пратера, на південь від Гавани знаходиться понад 240 осіб, приречених на смерть. Хворим категорично заборонений будь-який контакт з зовнішнім світом. Табір охороняється військовими частинами. За даними одного із хворих, ще три роки тому на Кубі була запроваджена обов'язкова перевірка на АІДС. Не виключена можливість що в табір ідуть іззза помилки попадають і цілком здорові люди.

ОДИН ВБИТИЙ І 18 ПОРАНЕНИХ — такий офіційний підсумок „війни" між таджиками і киргизами в районі Ісфару в Таджикістані, містечку на кордоні з Киргизією. Як повідомляє ТАСС, суперечка виникла із-за володіння землею і водою. Після обміну образами пішли в хід кулаки, а потім — вогнестрільна зброя. Пристрасті трохи вщухли, коли на місце битви прибули партійні керівники Таджикистану і Киргизії. Ця битва — лише маленький епізод у війні між народами Совєтського Союзу, етнічними групами, релігійними громадами. На кінець липня генсек М. Горбачов призначив пленум ЦК партії, який буде виключно присвячений національним проблемам.

НЕДАВНО КИТАЙСЬКИЙ УРЯД заборонив продаж або розповсюдження на території всієї країни будь яких чужинецьких періодичних видань. Чужинці, власники великих пекінських готелів, дістали письмове повідомлення, в якому сказано, що відтепер у кіосках повинні продаватися лише китайські газети і журнали. Заборона співпала з початком нової ідеологічної кампанії, спрямованої на цей раз проти „буржуазного лібералізму". Виступаючи перед столичним партійним активом, новий генеральний секретар ЦК КПК Джіянг Джумін сказав: „Багато молодих людей за останні роки підпали під вплив західньої культури й ідеології. Ми ж, навпаки, послабили ідеологічну пильність. В результаті — дурні ідеї набули широкого розповсюдження".

ЯК ПОВІДОМИВ АНГЛІЙСЬКИЙ тижневик „Ньюз оф Ворлд", прем'єр-міністер Пакістану Беназір Бгутто і особи, що супроводжують її в закордонній поїздці, забули в лондонському готелі „Ритц", де вони зупинилися кілька днів тому, секретні документи. Деякі з цих документів стосуються пакістанської нуклеарної зброї. Тижневик подає копії документів і фотографію Бгутто, зроблену нібито в той момент, коли репортер передавав їй у Парижі забуті в лондонському готелі секретні папери. Як відомо, Пакістан заперечував і заперечує, що він готовий продукувати нуклеарну зброю.

ПОЕТ З УКРАЇНИ В УІА

НЮ ЙОРК. — Нюйоркська Група та Український Інститут Америки влаштовують зустріч з поетом з України Павлом Мовчаном. В програмі: погляд на життя, мова — світогляд і читання поезій, а опісля запити, дискусія та особисті розмови. Зустріч відбудеться в приміщеннях УІА, 2 Іст 79-та вулиця, у п'ятницю, 21-го липня, в год. 7:30 вечора.

В АМЕРИЦІ

ДВАДЦЯТЬ РОКІВ ПІСЛЯ того, як людина вперше ступила на Місяць, зацікавлення про можливости його використання зростає. Найбільше заінтересування виявляє Крайове управління аеронавтики і дослідження простору, бо висуває можливості не тільки повернення, але й заснування сталої там бази з полетами астронавтів туди і назад. Одна з пропозицій майбутнього використання Місяця — це збудувати астрономічну обсерваторію, а друга — це дати можливість астронавтам спробувати вижити там, видобуваючи кисень із землі та засновуючи там авангардні застави і колонії.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша вирішив перестати оплачувати утримання бюра нікарагуанських повстанців у Маямі. Речник нікарагуанських повстанців Сільвіо Аргуельйо, заступник президента 55-членної політичної асамблеї контрас, заявив, що їх про рішення американського уряду повідомлено тиждень тому й це мабуть буде ліквідацією цього бюра. Офіційні чиновники у Вашінгтоні натомість висунули цілу листу причин, що привели до такого рішення. Одною з перших є міжусобиці та необдумані потягнення нікарагуанських повстанських емігрантів у Маямі. „Ми не будемо підтримувати маямського руху, бо боротьба не ведеться в Маямі, але в Центральній Америці. Нас турбує ці, що знаходяться на полі бою та їхні дорадники, а не працівники в охолоджуваних бюрах Маямі".

ЧИНОВНИКИ УРЯДУ президента Джорджа Буша повідомили, що ЗСА висилає новий транспорт зброї афганським повстанцям з надією, що це їм допоможе у здобутті недавно від них здобутих стратегічних пунктів військами теперішнього уряду Афганістану. Ці ж самі чиновники заявили, що це у відповідь на рішення СССР посилити доставу зброї військовим з'єднанням афганського уряду, а також, щоб уникнути критики, що теперішній Уряд не дав достатньої допомоги повстанцям і тому вони не мають успіхів у переворотi уряду в Кабулі.

ЧИМ РАЗ ДРАСТИЧНІШІ різниці зауважується у здоров'ї між білими і чорними громадянами ЗСА. На з'їзді негритянських лікарів у Орляндо, що справу широко обговорювано і в результаті лікарський панель дійшов до заключення, що найбільшими причинниками цього стану серед негритянського населення ЗСА є в першу чергу сильне почування меншевартости, котре в свою чергу викликає вороже наставлення до проблем расизму. Велику кількість пістрякових захворювань можна безпосередньо получити з великим зловживанням довкілля і високим тисненням крови, зокрема серед бідного негритянського населення, а це приводить до самознищувальної поведінки, поганих звичок харчування та самоліквідування цих проблем наркотиками і алькоголем.

ЩОТИЖНЕВА ХРОНІКА ЛЬВІВСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ УГС

• У травні Ленінський райком партії міста Львова розповсюдив закритий лист з нападками на неформальні об'єднання, зокрема на Українську Гельсінкську Спілку. Особливе обурення викликає зневажливий наклепницький випад на члена УГС, редактора журналу „Кафедра" Михайла Осадчого. Цей лист зачитується на комсомольських і партійних зборах, в багатьох клюбах та культурних закладах. 1-го червня М. Осадчий подав письмову відповідь авторам закритого листа, секретарям Ленінського райкому партії міста Львова, в якому на завершення пише: „Понад 10 років ваші райкоми партії очолював вихованець сумнозвісного Маланчука, Куратов, який наробив чимало лиха творчій інтелігенції і в культурному житті нашого міста. Зараз Куратов зійшов з трону, але куратовщина і маланчуківщина ще буйно процвітають у ваших головах".

• 31-го травня у Новому Роздолі Львівської області відбувся мітинг з приводу відновлення назви проспекту Шевченка, який раніше був перейменований на проспект Жовтневий, а також встановлення у зв'язку з цим, пам'ятного знаку. Обурившись, що дружинники зняли синьожовті стрічки, якими були оповиті гірлянди, люди криками перешкодили виступити першому секретареві райкому партії Ростиславові Ковалевському, і тільки коли стрічки повернули на місце, йому дозволили говорити. На мітингу з патріотичною промовою виступив член УГС Микола Мостовий. Місцева влада на це зареагувала цілком по-брежнєвськи. Після мітингу М. Мостового, який працює вчителем, викликали в райком партії, де погрожували покаранням, а на роботі в нього було влаштовано обшук і вилучено позацензурний журнал „Кафедра" ч. 3.

• У Москві продовжуються акції протесту проти гоніння на Українську Католицьку Церкву. Віруючі греко-католики ідуть групами до Москви і проводять пікетування під державними установами. Активну участь в організації цих акцій приймає член УГС Степан Хмара.

•3-го червня у Києві у Будинку художника мали відбутися установчі збори Товариства Українських Репресованих. Проте влада не дала дозволу на проведення зборів, і в приміщення нікого не пустили. Тоді люди, які зібралися біля Будинку художника пішли в найближчий сквер і вирішили провести Установчі збори під відкритим небом. Головою зборів обрали Богдана Гориня. Кожен учасник зборів виступив і розповів про себе. Було прийнято статут і декларацію товариства. Обрано також правління і раду. Головою правління обрано Євгена Пронюка.

• 4-го червня у Києві о 10-ій годині ранку відбулося засідання Всеукраїнської Координаційної Ради Української Гельсінкської Спілки під головуванням Левка Лук'янєнка. Було обговорено й прийнято звернення до учасників Паризької конференції по людському вимірі загальноєвропейського процесу, обговорено роботу пресслужби УГС, зокрема матеріяли обіжника й газети „Голос Відродження". Жваву дискусію викликало питання ставлення до пакту Рібентропа-Молотова. На засіданні виступили: Левко Лук'яненко, поет і літературознавець Євген Сверстюк, Михайло Горинь, Євген Пронюк, Олесь Сергієнко, Сергій Набока, Микола Горбаль та інші.

• Після повернення члена виконкому Української Гельсінкської Спілки Вячеслава Чорновола із другого з'їзду профспілки незалежних журналістів в СССР, коли його було затримано на львівському летовищі, в

(Закінчення на стор. 4)

Л. ВОЛЯНСЬКА В ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — Всуботу, 22-го липня ц.р., о год. 8-ій вечора в „Гражді" відбудеться перший концерт Центру Української Культури в Гантері під керівництвом д-ра Ігоря Соневицького на якому виступить сопрано з Едмонтону Лілея Волянська. В програмі твори Белліні, Верді, Барвінського, Людкевича, Лопатинського, Степового, Соневицького і Пуччіні. При фортепіяні проф. Юрій Цибрівський.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda, (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Відхилення Залізної завіси СССР

Коли під час перебування у Західній Німеччині президент Буш повторив заклик усіх своїх попередників на адресу Москви — скасувати внутрішньо-берлінський мур ганьби, Міхаїл Ґорбачов мудро відповів, що „прийде час, коли зникнуть всі завіси між народами". Будучи тепер свідками великих історичних змін у світі — спостерігаємо також процес заникання штучно людьми створених залізних завіс. Правда, китайський мур здовж цілого північного кордону Китаю довжиною 1,400 миль — став уже тільки туристичною атракцією, але поворот у Китаї до режиму військово-поліційної диктатури створив нову завісу. Проте в минулому тижні мадярські гості Джорджа Буша передали йому у Будапешті дарунок: майстерно вклеєний в пам'ятковий орнамент кусень кільчастого дроту з цієї Залізної завіси, яка розмежувала комуністичну Мадярщину від демократичної Австрії, завіси, яку в цьому році мадярський уряд цілком скасував. Може під впливом того нового духу, — може з пропаґандивних причин, — може з увагою на економічну кризу совєтський уряд заповів значне облегшення видачі віз на виїзд з СССР закордон. Дотепер проблема виїзду з Совєтського Союзу стосувалася в найпершій мірі жидів і трохи, в поодиноких випадках, політичних в'язнів, чи пак дисидентів, що їх сама Москва прагнула позбутися.

За новим законом, який має піти під розгляд і на затвердження Верховної Ради в найближчому часі, можна буде виїздити з СССР не тільки тим, які мають найближчу родину за кордоном, але й тим, яких „викличе" будь-яка установа чи якесь підприємство або навіть приватна особа. За твердженням „Ню Йорк Таймсу" з 13-го липня ц.р., який покликається на найбільш авторитетні інформації від американського консула в Москві Макса Робінсона, консулят ЗСА у Москві сподівається, що ще цього року зголоситься там 100,000 осіб з проханням на видачу їм візи до Америки. У минулому році видано тільки 13,000 віз. Це мінімальне число з порівнянні з мільйоном аплікантів, що їх названий американський консул передбачує у наступному році. Коли дотепер совєтські громадяни-жиди подавалися на виїзд до Ізраїля, роками мусіли ждати на полагодження своєї просьби, а діставши дозвіл на виїзд вирішували у перехідному таборі у Відні — їхати не до Ізраїля, а до Америки, то тепер за новим совєтським законом можна буде всім (у першій мірі напевне жидам) подаватися на виїзд безпосередньо до Америки.

Очевидно, це створює проблему іміґрації для країн, що мають приймати еміґрантів із СССР, у першу чергу для Америки. Минулися ті часи, коли в Америці не було ніяких обмежень цим, хто бажає сюди прибути, бо поема Емми Лязарус, вирита на Статуї Свободи при в'їзді до Гадсону у Ню Йорку запрошувала всіх „...бездомних, голодних..." приїздити. Від 1890 року всі іміґранти мусіли переходити почерез гостру лікарську й додаткову політичну перевірку на Стейтен Айленді, де є тепер музей. У 1921 році заведено систему щорічної максимальної „квоти" нових іміґрантів. У нових іміґраційних законах прийнято принцип 1) сполуки долею розділених родин, 2) прибіжище для осіб, яким грозить переслідування з расових, релігійних або політичних причин. Надзвичайні розпорядки на допущення масових іміґрантів прийшли в таких історичних часах, як кінець Другої світової війни (Ді-Пі закон, з якого скористала масова „нова" українська іміґрація), 3) допущення втікачів із В'єтнаму, Ляосу і Камбоджі після прогри В'єтнамської війни і 4) допущення масового напливу кубанців після катастрофи підготовленого Америкою висаду у Свинячій затоці на Кубі за президента Джана Кеннеді.

Американська державна верхівка, Президент і Конґрес, опинюються перед кожною можливою масовою іміґрацією під натиском з двох сторін: 1) табору, який боронить принцип свобідного права кожної людини у світі вибирати собі місце свого замешкання, де кому забагнеться, — від американських робітничих юній, які в напливі чужонаціональних іміґрантів добачують загрозу для робітництва, якому може забракнути варстатів заробітку.

Як у практиці виглядатиме ця нова фаза відхилення Залізної завіси СССР і як на це реаґуватиме Америка — покаже найближче майбутнє. Але вже за Хрущова кружляв анекдот, що коли Хрущов пропонував Сталінові відкрити кордони, бо, мовляв, цього вимагає закордон та совєтська економіка, Сталін відповів: „Ну, добре, але відкривши кордон залишимося тут тільки ми два, бо всі інші втечуть". „Ні, відповів Хрущов, залишишся тільки ти один, бо я також втечу". З усіма своїми неполадками Америка є таки в очах всього зовнішнього світу магічним раєм, до якого всі хочуть дістатися.

Галина Галешко

КОМУ РЯТУВАТИ ЗАПОРІЗЬКУ ЗЕМЛЮ?

Переглядаючи совєтську пресу, в газеті „Известия" я наштовхнулася на заголовок „Екологічний телеміст Запоріжжя — Москва". Поєднання слів „екологія" і „Запоріжжя" багато про що говорить. А мене особливо зачепило, як кажуть, за живе. Бо торік, ще живучи в Києві, я, як кореспондент журналу „Україна", поїхала в Запоріжжя у відрядження. Редакційне завдання не стосувалося безпосередньо екології, але обминути цю тему в Запоріжжі неможливо.

Ще при під'їзді до міста з вікна поїзду бачиш руду імлу на горизонті. Крізь неї, мов частокіл, поступають височенні заводські труби, які викидають у небо отруйні гази і пил коксохімії, алюмінію, свинцю, сталевих, титаномагнієвих відходів і ще багато всього того, що губить природу й людину.

Зійшовши з поїзду, починаєш дихати якось поверхнево, трохи почихаєш, покашляєш, але згодом дещо призвичаїшся. Службовці в готелі попереджають не пити води з крану. Та й сам не наважишся — вона рудувата, ще й подається з перебоями.

Тому не дивно, що серед новин, якими жило місто в ті дні, мене зацікавила зустріч представників обкому компартії і міської ради, а також місцевої преси з неформальним екологічним об'єднанням „Зелений світ". Я пішла на ту зустріч. І хоч відтоді минуло кілька місяців, і сталось так, що я тепер за океаном і не маю можливости надрукуватися в Україні, все ж почуття боргу перед тими хлопцями із „Зеленого світу" мулять совість.

Було так. В будинку культури зібрався народ на зустріч. По один бік за довгими лакованими столами „отці" міста, реальна влада, редактори обласних газет „Индустриальное Запорожье", „Запорізька правда", молодіжної газети та радіо, по другий бік, як мовиться, народ, маса. По один бік — білі комірці, краватки й імпортні костюми, випещені обличчя й лискуче, пригладжене волосся, по інший — так багато чогось сірого, якогось дрантя, розчовганих дешевих черевиків і очі, очі, очі... В них палала надія і водночас недовір'я, майже ворожість. Боже милостивий, яким же занедбаним і зацькованим виглядав цей робочий люд у співставленні із „слугами народу"! Можливо, це гнітюче враження посилювалося ще тим, що був робочий день і багато неформалів прийшли прямо з цехів, від доменних печей.

Думалось, які ж в них можуть бути іще проблеми, крім однієї: як поліпшити своє власне становище? Але вони, один за одним виходячи до мікрофону, з таким болем говорили про проблеми міста і його мешканців, ніби вся відповідальність перед народом за екологічну біду лежить на них. А як вони були обізнані! Оперували навдивовиж конкретними даними, яких в пресі не зустрінеш: скільки тонн шкідливих викидів припадає на душу населення, які хвороби це викликає, які рослини зникли, які тварини вимерли. Що сталося з Дніпровою водою, в якій ніхто вже не рискне скупатися. Вони називали безкінечні урядові постанови, які приймалися на найвищому рівні й покликані боронити природу, знали, керівники яких підприємств найбільше їх порушують. З гіркотою розповідали, як ігнорують їхні звертання до керівних обласних організацій, а то й просто не пускають на поріг, мовляв, не суньте носа не в своє діло. Як скомпромітували, надрукувавши в газеті їхнє звертання до обласної ради народних депутатів, свідомо перекрутивши зміст до безглуздого.

А що ж представники вищестоящих організацій? Вони дуже душевні люди, особливо секретар обкому партії. Він мило посміхався, просив не хвилюватися, не гарячкувати, роздавав наліво й направо обіцянки, що „партія намітила конструктивні заходи", запевняв, що категорично розбереться, притягне винних до суворої партійної відповідальності... Одним словом, повний джентлменський набір.

Коли один в залі не витримав цієї вульгарщини, і вилаяв перед мікрофоном всю ту братію за президійним столом, вживши пару кріпких слів, „білі комірці" назвали його хуліганом, попросили вивести із залі, а адміністрації за місцем роботи розібрати його поведінку.

Так потихеньку грозова атмосфера в залі була розвіяна давновідомими й добре відпрацьованими методами.

Мій диктофон, яким я намагалася записувати всі виступи, викликав занепокоєння в очах представників влади і зацікавлення у представників „Зеленого світу". Після закінчення зустрічі і перші й другі запитали мене, що я збираюся робити з магнітофонними записами. Я відповіла, що хочу написати правдивий репортаж. Як і слід було сподіватися, це викликало різну реакцію: місцеві владоможці попросили не зважати на „злісних очорнювачів", „критиканів" та запропонували познайомитися з „об'єктивними" матеріялами, які показують, як багато в області робиться в ділянці екології. „Зелені" ж побачили можливість вийти на республіканську пресу, заговорити на всю Україну, постукатися

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ДО ТЕМИ „НАШІ ПЕРСПЕКТИВИ"

Наче подув свіжого повітря сприйняв я есей д-ра Мирона Куропася, друкований в підвалі, в числах 104-му, 105-му і 106-му ц. м. п. з. „Наші перспективи". На цю тему писав він кількакратно в англомовному „Українському Тижневику" і тому дуже доцільним було подати ці глибокі думки україномовним читачам. Проблема порушена не нова, але факт висунення на світло денне в так ядерний спосіб мирянином заслуговує на увагу. Вправді, осінню 1987 року о. Вернард Панчук, ЧСВВ (теперішній протоігумен американської провінції) виголосив знаменну доповідь на з'їзді мирян в Римі п. з. „Поглиблення душпастирської праці на низах і життя парафій", що була друкована в журналі „Патріярхат" за грудень 1987 року. Поручаю усім запізнатися з нею.

Догматична конституція про Церкву в другій Главі „Божий люд" параграф 10-ий між іншим стверджує: „Христос Господь, Первосвященник вибраний з-поміж людей 'вчинив' цей новий народ — 'царством і священикам Богу й Отцеві своєму'. Бож охрищені посвячуються через відродження й через помазання Святого Духа на духовну обитель і на святе священство, щоб через усі діла християнської людини приносити духовні жертви й звіщати сили Того, що покликав їх з темряви до предивного світла Свого... Загальне ж священство вірних та священство служительне чи ієрархічне, хоч і різняться суттю, а не тільки ступенем однак взаємно себе доповнюють, бо одно й друге у властивий спосіб має участь у священстві Христа".

Як бачимо, яку велику відповідальність кладе на нас сам Господь Бог! Ми мусимо врешті всі зрозуміти, що ми є Церква й що отримані Богом таланти маємо помножувати, віддаючи їх служінню потребуючим ближнім. Щоб однак ми були відповідно приготованими до того завдання-служіння, ліпше його виконували, потрібно є праці над собою, побираючи курси різних ділянок апостолування доступні майже в кожній дієцезії Католицької Церкви латинського обряду. Навчатись у латинників, це ще не значить впроваджувати їхнього духа в нашу Церкву. Сьогодні ми не спроможні вишколювати мирян, дивімся реально. Нам потрібно користати з практики добре зорганізованих їх сіток харитативно-пасторальних служінь, придивлятись та впроваджувати в наші парафії ті благородні діла християнської любови. Треба нам жертвенних мирян, свідомих, що силою св. Тайн Хрищення ми, Божий люд, беремо участь у Христовій священичій, пророчій та царській службі, виконуючи свою частку місії цілого християнського народу в Церкві та у світі. Відчуємо тоді напевно, що ми є Церква, бо виконуване наше служіння є й буде Христа ради.

Юрій Малаховський

Флашінґ, Н. Й.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО НАЦІОНАЛЬНУ СИМВОЛІКУ

Нотатка в „Свободі" з 8-го липня ц. р. п. з. „Уряд Щербицького заборонив національну символіку" для мене звучить нереалістично. Скажу, чому. Я щойно повернувся із групою, очолюваних моєю дружиною і мною студентів із СССР. Були в Росії, Литві й Узбекістані. Враження з Литви таке, немов би ми були не в СССР, а в справді самостійній державі. Литовські національні прапори (жовто-зелено-червоні) маяли на головних будинках і башті Ґедиміна. Тепер литовці домагаються введення свого національного герба — „Погоні" з своєю версією тризуба (аякже!), яку вони називають „стовпами Ґедиміна". Всі написи двомовні: литовські, а тоді російські, а критика Москви така, що аж вуха лящуть. Наша преса вже подавала, що Латвія приймила свій прапор (малиново-білий-малиновий), а Естонія свій (чорно-синій-білий). Тільки, переїхавши на територію Білорусії, прапори лишились такими, як були. Панувала поголовно російська мова, хоч, можливо, білорусько-російський суржик, чи навіть білоруська мова, мусіла бути в обігу. Досить добре знаю російську мову, але мову, яку почув серед народу можу розцінювати як білоруську. В Мінську зустрів теж чимало татарів, яких оселили в тих околицях ще в XVII столітті.

Знаємо, що в Вірменії червоно-фіолетно-червоний прапор вільної Вірменії має півофіційне признання. Наприклад, в Ленінграді перед Казанським собором була якась політична демонстрація, де кілька демонстрантів розмахували російськими національними кольорами: біло-синьо-червоними. Перед нашими готелями й державними будинками огороленими стояли 16 стовпів на яких за традицією повівали колись прапори СССР і 15 республік. В Ташкенті на будинку президії Верховної Ради повівав червоно-білий-червоний прапор вільного Узбекістану, замість його червоно-синього-червоного совєтського сурогату. На головній вулиці Москви (вул. Ґорького) доводилось бачити об'ємисті образи св. Юрія Переможця. Гадаю, що росіяни приймуть його за свій національний герб, хоч поворот до двоголовного орла попередньої ери не буде „революційним" актом. Адже тако-

(Закінчення на стор. 3)

Аркадія Оленська Петришин

УБОГІСТЬ МИСТЕЦЬКИХ ЗБІРОК УКРАЇНИ

Низький рівень та убогість українського мистецтва, як його бачимо в музеях і ґалеріях українських міст, є для багатьох з нас одним з болючіших аспектів відвідування історичних та культурних пам'яток України.

Цього року першим розчаруванням для мене були відвідини Донецького художнього музею та ґалерій цього міста. Донецький музей було відкрито 1938 року. Хоча музейна збірка відносно мала, чільне місце в ній займає група відомих в СССР російських малярів і незначна кількість, головно з XIX століття, мистців Західньої Европи. Щоб доповнити початкову колекцію, музей набував твори головно з фондів українських та російських збірок. Однак виявляється, що колекція зростала завдяки подарункам до музею, включно з працями одного в'єтнамського мистця в 1983 році. Тут зразу виринає питання, чому музей не поцікавився набути праці мистців України і діяспори XX століття, яких все ж не важко було б дістати. Зусилля, щоб обов'язково придбати картини В. Сурікова, В. Вазнецова й інших російських мистців, які домінують колекцію і якими, мабуть, ніхто поза Союзом не цікавиться, очевидно віддзеркалює пріоритети російських кураторів. В колекції немає нічого з аванґардних мистецьких рухів початку XX століття (ні російських, ні українських мистців), в яких брала участь репрезентативна кількість мистців з України. До речі, з відвідин колекцій можна винести враження, що українські мистці були тільки ті, які малювали базари, на яких продавалися об'єкти народної промисловости, як С. Василівський („Ярмарок в Полтаві"), дівчат у вишивках — І. Дряпаченко „(Назустріч вечору") та козаків з вусами і люльками. З новіших експонатів Донецького художнього музею можна винести враження, що найвищим досягненням українського мистецтва XX століття були слабенькі краєвиди М. Глущенка.

Оглядаючи більше сотні праць сучасних мистців Донецька і околиці (як у Виставковому „Авангарді"), боляче вражає усвідомлення, що велика кількість з них не розуміє процесу абстрагування. Вони запозичують форми, які залишаються поверховими, а не органічними, значить не є засобами мистецького вислову.

На жаль, поверхове розуміння процесу абстрагування не є притаманне ізольованому Донецьку. Такі недомагання можна також зауважити в деяких мистців з Києва, навіть тих, праці яких знаходяться в Державному музеї українського образотворчого мистецтва УССР. Безумовно, позитивним явищем є те, що сучасні українські мистці включені в музейній виставці, все ж побажаним було б, щоб вибір їх праць був селективніший, бо пощо включати праці, в яких відчувається брак опанування засобів експресії, які мистці вживають і схематизація яких залишається зайвою декорацією поверхні. Треба підкреслити, що колекція включає деяких сучасних мистців, як О. Демиденка, в працях якого композиційні зіставлення, Я. Соколяна і П. Басанця, які вповні опанували сучасні засоби експресії і зіставили їх в цікавих індивідуальних висловах. Однак все ж таки велика кількість мистців ілюструє ідеї, не трансформуючи форм вислову, результатом чого є надто велика кількість зображень фолкльору та української тематики взагалі.

Щодо найранішого іконопису християнства, то в державному музеї, як і в інших музеях і церквах на Україні, відсутня більшість шедеврів з київської Руси. Багато з них, як, наприклад, „Дмитро Солунський" (раннє XI ст.) з Київського Михайлівського Золотоверхого собору, „Володимирська Богоматір" (XI ст.) та інші, знаходяться в Московській Третяковській ґалерії, а багато в інших містах Росії.

Не можна також потішатися маленькими картинами Володимира Боровиковського XVII ст.) та Дмитра Левицького (XVIII і раннє XIX ст.), коли російські ґалерії пишаються найкращими працями цих українських мистців. З XIX і раннього XX століть в Державному музеї є декілька картин І. Труша, А. Новаківського, Кричевських та інших. Є навіть одна праця Архипенка, як також картин Д. Бурлюка та Олександри Екстер (між ними її кубістична праця з 1912 року). Проте в головному музеї столиці України це болісно мало.

Недоліки, які помітні в музеях і ґалеріях хоча б у двох згаданих містах в Україні ніяк не відчувається в столиці Росії. Хоч Третяковська ґалерія в Москві тепер закрита і тільки твори з XX століття цієї колекції виставляються в Центральному домі художника, із каталогу знаємо, що в тій колекції є 27 картин Д. Левицького і менша кількість картин В. Боровиковського.

Вищезгаданий Центральний дім художника в Москві — це чудовий кількаповерховий новий будинок з простірними залями, сучасними пересувними стінами і професійним освітленням, в якому в той самий час можуть відбуватися кілька групових та одноособових виставок. До речі, в ньому відбуваються виставки не тільки мистців з соціялістичних країн, але й сучасних західніх мистців. Такі виставкові залі творять середовище, в якому можуть поглиблювати своє відчуття сучасної динаміки мистецтва кадри

(Закінчення на стор. 3)

Павло Мовчан

МОВА — ЯВИЩЕ КОСМІЧНЕ...

I.

Сісти мене за написання цих нотаток не спонукав, а спровокував виступ абсолютного громадянина Е. Богданова у „Вечірці" від 21-го лютого ц. р., який, як і належить абсолютному громадянинові, думає про наше щасливе майбутнє, ставлячи, за його визначення перед собою „міщанську мету": зробити людей щасливими. А щасливі люди самі вирішують, якою їм мовою розмовляти. Гадаю, що щасливі люди будуть лише співати, як в кінофільмі „Романс для закоханих"... Та, зрештою, справа не в формах та в способах емоційного вираження людей щасливих. Хотілося б і для себе і для тих, хто поділяє погляди Е. Богданова, з'ясувати, що таке щастя? Очевидно шлункова повнота плюс модерний „приклад" та ще кілька доплюсувань побутових. Йдеться про речі матеріяльні... І розв'язання наших не матеріяльних проблем, ну, наприклад, моральних, ставиться в залежність від матеріяльної сторони нашого буття. Проте і саме щастя ж річ не матеріяльна... Вона не має ані запаху, ані кольору, я вже не кажу про його габарити. Та, одначе, громадянин Богданов ставить його в залежність від нашого добробуту. Рівень добробуту на думку Богданова, не залежить від моральних засад. А оскільки мовна проблема на Україні та, і не лише в ній, відноситься до сфери чисто умоглядної, а умоглядністю є поняття моральности (воно теж без фізичних параметрів), то це завдання не першочергове. Як ставиться питання абсолютним громадянином (чому абсолютним? — пояснення мої будуть далі)? „Якщо українська мова надасть людям квартири, продукти харчування, телевізори, холодильники й меблі, я — за! Себто в цьому варіянті людина за українську мову. Бачите, як все просто. Дайте мені те і оте, а тоді я вже й візьму те, що нібито й не вельми суттєве до того, що потрібно. Складники щастя, як бачимо, дуже прості, якщо не примітивні. Але чи може людина бути щасливою, маючи все це? А якщо в людини відібрано найважливіше для неї: її достоїнство? Мова ж і є осереддям людського достоїнства. Чому б не поставити питання перед Богдановим ось так: а чи були б ви щасливі, коли б ви мали все те, чого так хочеться, себто досягли „міщанської мети", та у вас би була віднята ваша російська мова? І вам би запропонували перейти, ну, наприклад, на китайську?

Цей варіянт не до вподоби апологетам „матеріяльного щастя". Тут доречно згадати великого російського письменника Ф. М. Достоєвського з його варіянтами альтернативного щастя: курятника чи кришталевого палацу? Курятника з волею? Чи палацу з муравлиною уподібністю?

Найгірше, коли в курятнику та без волі... Та перш ніж перейти до розмови про „курятника без волі", в якому нас примушували тривалий час жити, хотів би нагадати, що мова — це перш за все психологія. Це, так би мовити, психогенний фактор. Людина, яка втратила свою мову — неповноцінна, вона другорядна в порівнянні з носієм рідної мови. В неї зовсім відмінніша рефлексія, і користується вона за визначенням І. Франка „верхньою" свідомістю. Себто її підсвідомість внаслідок асиміляції загальмована, притлумлена. І це відомо і з робіт В. Гумбольдта і з робіт великого українського мовознавця О. Потебні. Мова має стосунок до генетики. Найбезпосередніший. Мовні мутанти постають цілісними в психологічному пляні, бо вони користуються не глибинними знаннями мови, а віддзеркаленими. Через те сумнів Богданова щодо того, чи поліпшиться художній рівень, скажімо, кінофільмів, якщо студія ім. О. П. Довженка перейде на українську мову, просто сміховинний.

„Ви гадаєте, — пише Богданов, — перехід на українську мову зробить представників творчої інтелігенції талановитішими?"

Так! Зробить! І тут двох думок не може бути. Бо мова це явище космічне. Так, саме космічне. Бо слово — це струмопровід космічної енерґії... Можна було б обмежитись цим постулятом. Або ж заперечити його, стверджуючи, що слово взаємозамінюване. Проте стверджувати протилежне — означало б грішити проти історії.

Що таке Слово? — запитуєш себе. І чіткої відповіді дати не можеш. Це все, і одночасно ніщо... Звук... Ефемерність, привид... Але ж і реальність. Слово зробило людину Людиною. Не знаряддя праці, — тут я переконаний антидарвініст, — а саме Слово... Коли воно виникло оте першеслово. Гай-гай... За часів Адама? Можливо... Але акт пойменування світу був актом космічним, світотворчим, і він рівнозначний був акту світобудування. І це стало особливо зрозумілим у наш світоперебудовчий час, коли людина стала „геологічною силою" (В. Вернадський), коли біосфера перейшла в новий еволюційний стан — ноосферу. І все це стало можливим завдяки Слову, через Слово, адже думка втілюється перш за все в Слові.

Всі ми знаємо євангелічну сентенцію, що Слово суть Бог... Так, дійсно, Слово обожнювалось, бо Слово тотожне світові, воно світотворяще. Тому від античних часів до середини XVIII сторіччя панувала теорія божественного походження мови. Єфрем Сірін в III сторіччі писав, що Адам за одну годину придумав тисячу імен, які і склали людський першословник.

При всій чіткості кордонних ліній, які мережать адміністративно-територіяльні карти, ми не можемо розмежувати цими лініями саме життя. Збіг може переходити по річках, землях, але не по людях. Завжди відбувалося природне перетікання одного народу в інший, одного етносу в другий... Прикордонні зони — це зони постійної дифузії, що відбувалося і відбувається подосі, не зважаючи на всі етнічні і релігійні відмінності народів. Але в осереддї кожен народ був самим собою. Попри асимілятивні процеси. Віддаючи якусь частку іншим етнічним угрупуванням, неодмінно щось приймалось в своє лоно. Без компенсації внутрішньо-асимілятивної будь-який національний організм швидко б самовиснажувався. Це природно й історично зумовлено. Але підкреслимо, що осереддя завжди було генетично чистим, незакаламученим. Тільки великі історичні катаклізми спричинялися до загальних мутантних процесів, які через певний історичний відтинок часу знову улягалися в свої береги, аби, так би мовити, самоочиститись. Це звичайна самозахисна рефлексія кожного етнічного угрупування.

Продовження буде.

На „Тризубівці" відбувся День юнацтва СУМ

У Горшамі, Па., на гарній посілості УСО „Тризуб" в неділю, 4-го червня ц.р., відбулося свято молоді СУМ, яке вже по довгій традиції називається „День юнацтва СУМ". Цю весняну юнацьку імпрезу вже від довгих років влаштовує кожного року Осередок СУМ ім. УПА у Філядельфії на закінчення сезону виховної праці та перед виїздом юнацтва на СУМівські табори.

Це гарно влаштоване свято молоді СУМ попередила польова Служба Божа в наміренні української молоді, яку відправив на площі „Тризуба" о. митрат Зенон Злочовський. Під час Служби Божої о. митрат виголосив змістовну і для молоді зрозумілу проповідь, в якій навів багато доказів, як молоді люди, а доростаюча молодь зокрема, вміють виконувати покладені на них обов'язки їхніми батьками, школою, церквою і молодечими організаціями. Отець митрат зокрема звертав увагу на вивчення нашої рідної мови, історії, культури та всіх українознавчих дисциплін.

Після Служби Божої на спортовому майдані відбулося офіційне відкриття свята піднесення прапорів, звітуванням та відчитанням святочного наказу. Цього року День юнацтва СУМ проходив під кличем „Чужого научайтесь, свого не цурайтесь" з нагоди 175-річчя з дня народження Тараса Шевченка.

Після відчитання святочного наказу сеньйор СУМ-у Микола Бачара представив юнацтву, чисельно зібраним батькам і гостям та попросив до короткого слова-привіту колишнього політичного в'язня московських концтаборів і борця за права українського народу Петра Рубана.

В короткому слові-привіті для юнацтва СУМ шановний гість висловив свою радість і подяку Осередкові СУМ за запрошення. „Я дуже гордий і радію, що маю можливість бути серед вас, дітей, які виростають далеко від рідної України, але вже змалку ви плекаєте в своїх юних серцях любов до батьківщини ваших батьків, та що сьогоднішнє ваше гарне юнацьке свято ви проводите під кличем до слів нашого пророка Тараса Шевченка. Україна буде вільною, якщо працюватимемо для її визволення всі разом", — казав Петро Рубан. Шановного гостя всі присутні привітали рясними оплесками.

В дальшій програмі свята дружинниця СУМ Дарка Наконечна відчитала нарис про Тараса Шевченка у 175-річчя з дня його народження, а опісля роздано молодшому і старшому юнацтву іспитові відзначення 1-го, 2-го і 3-го ступенів.

По обідовій перерві о годині 3-ій по полудні відбулися різного роду спортові змагання під проводом спортового референта Осередку СУМ Левка Ґрамяка, а після спортових змагань відбулася мистецька програма, яку виповнила танцювальна школа при осередку СУМ ім. УПА у Філядельфії, під керівництвом Галі Козак-Левицької. Всіх виконавців мистецької частини присутні гості винагороджували рясними оплесками. Коло години 7-ої вечора роздано нагороди і зняттям прапорів та молитвою Боже Великий закінчено День юнацтва СУМ.

Святом справно проводила команда в складі: Марійка Іваськів — комендант, Павліна Кулинич — писар і Мирон Солтис, мол., — бунчужний.

На закінчення треба скласти щиру подяку паням з Матірного кружка при Осередку СУМ за підготову і провадження смачної кухні, як рівнож висловлюємо нашу щиру подяку українській громаді за численну участь в нашому весняному юнацькому святі.

М.Б.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНКИ

Ліда Чорна виступає після одержання нагороди.

Національна Рада Жінок ЗСА, заснована в 1888 році, складається з 31-ої організації, які репрезентують мільйони жінок Америки без різниці расового чи національного походження. Організація є членом Міжнародної Ради Жінок, до якої входять члени 76-ти різних країн світу.

Кожного року Національна Рада Жінок ЗСА відзначає молодих жінок за їхні надзвичайні досягнення у професійній або суспільній праці. Цього року з нагоди століття існування відзначено 12 молодих жінок.

Однією із цих відзначених була молода українка Лідія Чорна, яку запропонував Союз Українок Америки, довголітній член Національної Ради Жінок, на пропозицію Ірини Куровицької, члена екзекутиви СУА та члена Екзекутиви Національної Ради Жінок. Лідія Чорна була відзначена з ділянки музики (гра на бандурі) та особливо за навчання дітей грати на цьому інструменті в різних країнах світу.

Ліда Чорна почала грати на бандурі від шостого року життя. Крім бандури вчилася грати на фортепіяні та арфі. Закінчила політичні науки у Нюйоркському університеті, а нині закінчує магістерський ступінь в Паблік Адміністрейшен.

Відбувши приписані кобзарські табори, стала учителькою гри на бандурі. Вона є першим заступником голови Світового Товариства Українських Бандуристів та редактором їхнього органу. Крім того є адміністратором ансамблю „Гомін Степів" та редактором англомовного журналу „Бандура".

Чотири роки була асистентом проф. Гоя і з рамени Фундації УВУ вела тури „Стежками батьків по Европі". При тому вона була ініціятором і адміністратором курсів гри на бандурі при Українському Вільному Університеті в Мюнхені, в якому масово беруть участь студенти з різних країн Европи — Польщі, Югославої та ін.

Багато подорожувала. Була на Україні, підготовила туру „Гомін Степів" по Південній Америці. Від ЦЕСУС-у була делеґатом на Південно-американський з'їзд студентів в Пруденто-полісі, Бразилія. На V Світовому Конгресі Вільних Українців була вибрана від ЦЕСУС-у до секретаріяту СКВУ.

Церемонія відзначення відбулася 12-го червня ц.р. в репрезентативній залі Тайм енд Лайф. Кожна нагороджена мала нагоду говорити до присутніх. У своєму слові Ліда Чорна розповіла про боротьбу українського народу за свою свободу, а присутнім родичам подякувала за прищеплення любови до свого народу. На відзначеннях були присутні: Марія Томоруг, секретарка екзекутиви СУА, яка представила Ліду Чорну, д-р Марта Богачевська-Хом'як, віце-президент Національної Ради Жінок Америки і заступниця голови СУА, та Леся Ґой, голова Нюйоркської Окружної Управи СУА.

Марія Томоруг

Після церемонії відзначення (зліва): голова комітету нагород Джеколин Гейті, Стефанія Чорна, Ліда Чорна, Марійка Томоруг (СУА), д-р Марта Богачевська-Хом'як, Микола Чорний на Леся Гой.

Убогість...

(Закінчення зі стор. 2)

молодих російських мистців, які, не так як на Україні, можуть легко бути обзнайомленими з напрямками західнього мистецтва. Такі контакти мистців України з мистецтвом світу можуть, мабуть постати хіба в майбутньому.

З вищезгаданого можна встановити, поперше, що найцінніші іконописи Київської Руси, як також більшість праць найважливіших українських мистців XVIII, XIX, як також і раннього XX століття знаходяться в Росії. Подруге, що сучасні українські мистці не мають безпосереднього контакту з мистецькими напрямками Заходу, бо на Україні такі виставки взагалі не відбуваються.

Знаючи багатство деяких колекцій українського мистецтва, які також включають праці перед XX століттям, в Америці і Канаді (напевно, також і в інших країнах поселення українців) і знаючи також, що деякі колекції розбиваються при різних родинних обставинах або пропадають на авкціонах, найкраще було б якщо б власники колекцій робили списки (з назвами, датами виконання і прозірками) і передавали ці списки до Українського Музею в Ню Йорку. З такою розв'язкою згідна директорка музею Марія Шуст і вона готова приймати списки праць для майбутнього каталогування. Такі закаталоговані матеріяли були б доступні дослідникам Заходу і України. Для колекторів і самих мистців, які бажали б подарувати свої праці до музеїв України будуть ще подані інформації.

Думаю, що ми не можемо позволити собі на те, щоб злегковажити таку важливу для української культури справу, бо це ж спадщина для майбутніх поколінь.

о. ІВАН БАЛИК, ЧСВВ

доктор богословії Варшавського університету, душпастир собору Господнього Переображення в місті Ярославі в Польщі,
помер 27-го червня 1989 р. в Ряшеві і після відправ в Ярославі 3-го липня, похований на цвинтарі у Варшаві.

Отець І. Балик народився 23-го вересня 1913 р. у Гадинківцях, Тернопільської области, і вступив до Чину 22. 8. 1989 р. та був висвячений на ієромонаха 14. 4. 1940 р. єпископом Павлом Ґойдичем в Оломунці на Чехах. Душпастирював у Перемишлі, Улашківцях і Бучачі, а після війни, в найтяжчих умовинах ув'язнення і переслідувань, відважно і з великою посвятою трудився для поневіряного стада у Варшаві, Перемишлі і від 1970 р. в Ярославі над Сяном, де по відзисканні зруйнованого собору, почав його відбудову — з допомогою землцтва й українців у діяспорі.

Реґіональне об'єднання „ЯРОСЛАВЩИНА ТА ОКРАЇНИ ЗАСЯННЯ"
UKRAINIAN JAROSLAW SOCIETY
2206 W. Chicago Avenue, Chicago, IL 60622-4828

Поновлення праці

В зв'язку з гостинним перебуванням делегата на X Сесію УНРади д-ра М. Рубінця, що репрезентував Бразилію, і який є обраний на заступника голови УНРади на Південну Америку, тут в неділю, 9-го липня ц.р., в парафіяльній залі УАПЦеркви св. Покрови, на заклик її о. настоятеля митрофорного протоієрея Ф. Коваленка відбулися інформативно-установчі збори ініціятивної групи Прихильників УНРади.

Гість широко і об'єктивно інформував про перебіг X Сесії УНРади, що відбулася в днях 16 - 19-го червня ц.р. в Бавнд Бруку, Н. Дж., в Домі Української Культури, довше зупинившись над консолідацією політичних угрупувань та велику з цього користь, як для самого Центру УНРади, так і для загалу українців, що живуть у вільному світі.

Цими ініціятивними зборами керував Петро Косенко, секретарював о. Ф. Коваленко.

Цікаві й корисні вив'язалися дискусії, посипалися питання, що на них відповідав з повним упевненням д-р Рубінець, як також і без полеміки обійшлися ці інформативні збори.

Після коротких, але ділових дебат, питань і відповідей, присутні на цих зборах обрали ініціятивний Комітет в складі: пп. П. Косенко, Т. Баб'юк, Ф. Федоренко, П. Прокопенко, В. Іванців і пані Н. Дмитрів-Боднар, щоб цей Комітет в найкоротшому часі звернувся до ширшого кола української громади м. Рочестер і його околиць та вповні відновив працю Прихильнчків ДЦ УНРади на цьому терені, охопивши всі ділянки праці на добро поневоленої нашої Матері України і її многострадального народу.

Подякою для всіх тут присутніх, високий гість д-р М. Рубінець побажав добрих успіхів в організації і продовженні цієї корисної праці.

о. Ф.К. Лютенський

Під час нарад (сидять зліва): Теодор Баб'юк, д-р Михайло Рубінець, Митрофорний Протоієрей Федір Коваленко; (стоять зліва): Павло Прокопенко, Петро Косенко, Микола Скрипка, Михайло Ликів, Павло Хорошилов, Федір Федоренко.

Кому...

(Закінчення зі стор. 2)

до ЦК. Так просили: напишість, гине ж славна запорізька земля!

Я запевнила, що напишу.

Не написала. Не тому, що побоялась (ми тепер не боїмося писати правду). І не тому, що журнал „Україна" міг би не надрукувати. Навпаки, редактор запропонував написати гостру статтю, яка б виходила за рамки запорізької проблеми, і могла б одночасно показати, хто вони такі, ці неформали, яким часто не довіряють. Зробити спробу піднести авторитет подібних неформальних об'єднань як однієї з нових форм демократії, як голосу народу.

Не написала через цілком безглузду причину: ненароком попсувала магнітофонну стрічку, а без конкретних фактів не варто було замахуватися на серйозну тему. Задзвонила до одного з активістів запорізького „Зеленого світу", обіцяла приїхати, щоб поновити фактаж. Та обставини склалися інакше...

І ось в „Известиях" читаю, що достукались таки запорожці до високої трибуни — до загальносоюзного телебачення, тобто заговорили на всю країну. Із газетної кореспонденції видно, що телепередача, яка мала відбутися 22-го квітня, глибока і представницька. Ось що пише газета: „В передачі ми покажемо відеоматеріяли-звинувачення, підготовлені Запорізькою студією телебачення. Вони дадуть уявлення про ступінь забруднення регіону і ту небезпеку, яку вона являє для всіх нас. Природно, що ситуація, яка склалася, викликає серйозне занепокоєння у жителів Запоріжжя. Тут створено неформальне об'єднання 'Зелений світ', а заступником голови міськвиконкому обраний професійний еколог.

Жителі міста візьмуть найактивнішу участь в ході нашої передачі. Телеміст дасть можливість вести діялог між відповідальними працівниками Москви і Запоріжжя та мешканцями міста, які зберуться на острові Хортиця — легендарному місті стоянки Запорізької Січі. Засоби масової інформації міста — газети і телебачення — вже оголосили конкурс на найбільш цікаві і злободенні питання. Вони будуть задані перед камерами, встановленими на Хортиці.

„Ситуація, при якій місто стало на грань екологічної катастрофи, вимагає негайного вирішення. Про можливі шляхи і строки стабілізації екологічної обстановки в Запоріжжі розкажуть міністри чорної і кольорової металургії С. Колпаков і В. Дурасов, а також голова Держатоменергонагляду В. Малишев".

Тушуся за тих відчайдушних хлопців із „Зеленого світу" з палаючима очима і погано зодягнених — достукалися таки до найвищої, союзної трибуни. І разом з тим в котрий раз допікає образа: чому Україна не може навести ладу в своєму домі сама? Чому треба кланятися московським „дядям", які, навіть не встаючи із своїх крісел, не спромоглися приїхати в Запоріжжя, будуть вершити долю цієї землі?

Ділимося сумною вісткою з Родиною та Знайомими, що 2-го липня 1989 р. відійшов у Вічність у Binghamton General Hospital наш СТРИЙКО

бл. п.

ТАДЕЙ ВАЦИК

народжений 7-го липня 1895 р. у Тернополі, учасник Визвольних Змагань у рядах Леґіону Українських Січових Стрільців, колишній головний книговод в Управі м. Тернополя.

ПАНАХИДА була відправлена у вівторок, 4-го липня о год. 7-ій веч. у Sedlock Funeral Home, 161 Clinton Street, Binghamton, New York.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 5-го липня 1989 р. в год. 9-ій зі згаданого заведення до Sacred Heart Ukrainian Catholic Church, Johnson City, New York, де була відправлена ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА та ПОХОРОН відбувся на Sacred Heart Cemetery.

Ми дякуємо пароховi о. Б. Кін за відвідини Покійного у Willow Point Nursing Home, Vestal, New York, Binghamton General Hospital та за переведення всіх похоронних відправ, дякуємо людям доброї волі за віддання Покійному останньої прислуги, дякуємо Панам, які несли домовину, дякуємо за пожертви на відправлення Заупокійних Служб Божих, що їх зложили: Дмитро й Анна Юнко, Стефанія Вацик, Віра і Богдан Томків, Богдан і Мотря Томків, мол., які то пожертви вислано для відправлення Заупокійних Служб Божих у Куритибі, Бразилія; дякуємо за пожертви на Будівельний Фонд, які зложили: Peter Dofton, Родина Василів, Дмитро Кеман, Родина Корчинських, Родина Чарнецьких, Анна Шмирко, Mr. Mrs. John T. Sedlock та дякуємо Mr. John T. Sedlock, Sedlock Funeral Home за уважливе та дбайливе переведення похорону.

Замість квітів ми складаємо $100.00 у пам'ять Марії і Тадея Вациків на Земельний Фонд для наших незаможних селян у Бразилії.

Братаниця ВІРА ТОМКІВ з чоловіком БОГДАНОМ і Родиною
Родина в Україні і Польщі

Про національну...

(Закінчення зі стор. 2)

го орла має сучасна Албанія. У Вільнюсі національних прапорців і гербів — скільки завгодно в крамницях. Ціна прапорця — 2.50 крб. Наші студенти покупували їх як сувеніри.

Беручи те все побачене мною, можу засумніватись чи уряд УССР зможе позволити собі на люксус стати опудалом, коли всі республіки приймуть нові знамена. Іншим питанням є якими можуть бути новий український прапор і герб. Судячи з розмови із одним земляком на Арбаті в Москві, він обстоював трикольорну форму нашого прапара: червоно-жовто-блакитну. Не був певним відносно герба. На мою думку, судячи на підставі довгого й „мирного" існування, галицький лев має найбільше шансів посісти перше місце. Не виключав теж тризуба, прийняття якого узалежниться не так від Щербицького, як від загального клімату перебудови в Україні й як-не-як а й погоджености великої кількости росіян (яких 21%) в УССР, яких вплив не слід нехтувати. З погляду технотронічної ери, прийняття нових прапорів і гербів — справа не головна, а навіть досить побічна. Ґорбачов може піти на такі уступки.

Омелян Бей

Шіппенсбурґ, Па.

Ділюся сумною вісткою з Родиною, Приятелями, Однодумцями, Прихильниками та Громадянством, що 5-го червня 1989 р. відійшов у Вічність

св. п. д-р

БОГДАН ФЕДЕНКО

визначний діяч українського соціял-демократичного руху, історик, журналіст, письменник.

СЛУЖБА БОЖА та ПОХОРОН відбулися 15-го червня 1989 р. в Парижі в присутності численних приятелів Покійного.

В глибокому смутку горем прибита

дружина НІНА ФЕДЕНКО

Писати прошу на адресу:
Madame Nina Fedenko
Boite Postale 190-16, 75764 Paris Cedex 16/France

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Сини відзначили срібний ювілей своїм батькам

Ніля та Борис Павлюки зі синами

В неділю, 14-го травня, на День Матері, в новозбудованому просторому власному домі в Блю Бел, Па., зійшлися друзі, приятелі, ближча і дальша родина та сусіди, щоб вшанувати заслужених громадських та пластових діячів інж. Бориса і Нілю з Світенків Павлюків з нагоди іхнього 25-тилітнього супружого життя.

Це гарне ювілейне свято відбулося з ініціятиви двох синів ювілятів: Бориса та Ігоря і до цієї конспірації вони „заприсягнули" і третього, наймолодшого, 12-літнього брата Маркіяна, якому, як пізніше виявилося, обіцяли 20 дол. за дотримання таємниці перед батьками. Тому що вони усі три є здисциплінованими пластунами, конспірація вдалася.

Для шановних ювілятів це була велика несподіванка. Коли вони увійшли в хату, зібрані привітали їх грімким „Мнигая літа"! Сини привітали їх букетами та різними подарунками, серед яких був і чек на двотижневу подорож в Нову Шкоцію, Канада.

Від присутніх гостей і родини вітав ювілятів їх шваґер М. Ковальчин. У своєму короткому слові він пригадав присутнім і самим ювілятам, як 25 років тому вони запізналися як пластуни на Пластовій оселі „Бобрівка", в наслідок чого завели родинне гніздо.

Сини дякували батькам-ювілятам за вміле їх виховання у християнському українському дусі, який залишиться у них на ціле життя.

Про дорогих і шановних ювілятів-Павлюків можна багато доброго сказати та годі це зробити в короткій статті. Зокрема, тепер, коли багато наших молодих професіоналістів, на превеликий жаль, не цікавляться українським життям, тому наші ювіляти Павлюки можуть бути прикладом до їх наслідування.

Інж. Борис працює по фаху, де займає поважну позицію, крім того він знаходить час на громадську і виховну працю в Пласті, бож він є провідний пластун. Немає української імпрези, де б ви не побачили родини Павлюків зі синами. Так само в нашій церкві ви щонеділі на Службі Божій їх побачите. А Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії, де інж. Борис є одним з директорів, є другим домом для нього, де він вкладає багато праці.

Це направду дібрана працьовита пара, бо Ніля Павлюк не хоче бути „позаду" мужа. Вона крім праці і просторої хати та виховання своїх синів знаходить час на громадську і виховну працю в Пласті, де займає пост голови Крайової таборової комісії при КПС. Значить вони себе взаємно доповнюють.

Без перебільшення можна сказати: якщо б українська еміграція мала більше такої зміни, як Павлюки, то могла б спокійно очікувати багато доброго. Будьмо оптимістами!

Мило є відзначувати ювілей людям, які є між нами кожного дня, разом з нами працюють для загального добра. Гості-друзі пробули до пізнього вечора в милій атмосфері.

На кінець син ювілятів Борис подякував: Зені Ковальчин-Брожині та Дарці Ковальчин за поміч у підготові цієї вдалої родинної імпрези. Він рівно ж зложив подяку присутнім гостям, за те, що своєю присутністю вшанували його батьків.

Гості на прощання ще раз заспівали ювілятам „Многая літа"!

Присутня

Щотижнева...

(Закінчення зі стор. 1)

нього було забрано речі цінністю понад 2,000 карбованців (радіоприймач, магнітофон, портфель, парасоля, предмети одягу, записні книжки, друковані видання, зокрема газети прибалтійських фронтів, неформальні видання з різних частин СССР). Після засудження Чорновола на 15 діб старший уповноважений Львівського райвідділу внутрішніх справ, майор Грищук, не зважаючи на протести Чорновола, який вимагав віддати речі рідним, або віддати їх йому з собою, вилучив усі речі під приводом збереження, заявивши, що вони будуть повернуті. Речі на папері були описані та запльомбовані у присутності Чорновола. Однак наступного дня виявилося, що пльомби були зірвані, а дружині Чорновола заявили, що речей нема, натякнувши, що їх забрав КҐБ. 6-го червня при звільненні Чорноволові речей не повернули, сказавши, що нічого про них не знають. Розцінюючи це як крадіж, Чорновіл звернувся до суду про порушення кримінальної справи на майора Грищука.

• 6-го, 7-го і 8-го червня у Херсоні й в Цюрупинську Херсонської области перебували члени комітету захисту Степана Гури, Володимир Яворський та Іван Жулінчук, які відвідали ряд державних установ з метою одержання інформації про незаконне запроторення жителя Цюрупинська, члена Української Гельсінкської Спілки, до Херсонської обласної психлікарні в селі Степанівка, де він пробув рівно місяць і був випущений 5-го червня. С. Гура розповів їм, що 6-го травня за санкцією прокурора Цюрупинського району Ніколая Шевельова і під безпосереднім керівництвом слідчого цюрупинської прокуратури Ігоря Медведєва, міліція схопила його на трасі біля села Хіндійка, привезла додому в Цюрупинськ, де вчинила брутальний обшук, забравши матеріяли самвидаву і деякі книги. Після цього його відправили в обласну психлікарню для проведення судово-медичної експертизи і там насильно впорскнули аміназин і давали таблетки тріптазину. Яворський і Жулінчук звернулися за роз'ясненням в цюрупинську районну прокуратуру, де розмовляли із слідчим Медведєвим. Він всіляко ухилявся від розмови і відповіді, на якій підставі було затримано С. Гуру, проведено обшук і відправлено на місяць в психлікарню. Медведєв повідомив тіллки, що проти Гури ніяких звинувачень не виставлено, а просто заведено кримінальну справу по факту розповсюдження листівок із закликами не йти на першотравневу демонстрацію. В Цюрупинську Яворський і Жулінчук відвідали ще й райком партії, але там перший секретар Куратов їх не прийняв, покликавшись на якесь засідання, а третій секретар райкому Алла Радіонова нічого конкретного сказати про Гуру не могла. Після цього Яворський і Жулінчук поїхали у Херсон. У Херсонському обкомі партії їх прийняв завідуючий ідеологічним відділом Василь Релеєв, який пообіцяв факти беззаконня щодо С. Гури провірити і прислати письмову відповідь. Увечорі Яворський і Жулінчук зустрілися із заступником редактора херсонської газети „Наддніпрянська Правда" Віталієм Запорожцем і запитали його звідки він узяв інформацію для написання паплюжної статті проти С. Гури і з нападом на Українську Гельсінкську Спілку, а також хто дав йому вказівку таку статтю написати, і чому він, пишучи статтю, ні разу не побачився зі С. Гурою. В. Запорожець дуже перелякався і не відповів на жадне із поставлених питань. Єдине вдалося із нього витягнути, що інформацію для написання статті він отримав від якихось цюрупинських активістів. Наступного дня Яворський і Жулінчук поїхали в обласну психлікарню в село Степанівку і мали там розмову із заступником головного лікаря Зоєю Тараскіною. Вона повідомила, що С. Гура перебував у психлікарні на судово-медичній експертизі, і рішенням експертної комісії його виписали з лікарні щоб направити в Московський інститут ім. Сербського для уточнення діягнози. На підставі якого закону було вирішено спровадити на судово-медичну експертизу С. Гуру і чому його до встановлення діягнози взялися насильно колоти аміназином і давати таблетки тріптазину, Тараскіна відповісти ухилилася. Тоді від неї зажадали покликати членів експертної комісії, головного лікаря Миколу Чєчіна, другого заступника головного лікаря Василя Макарова, завідуючого відділом судово-медичної експертизи Віктора Паламарчука. Проте З. Тараскіна сказала, що всі вони в відрядженні, а покликати лікуючого лікаря Ігоря Вєдлова вона просто відмовилася. Останньою установою, яку відвідали Яворський і Жулінчук, була херсонська обласна прокуратура. Проте зустрітися із прокурором области Анатолієм Семьоновим, ні з прокурором слідчого управління прокуратури Володимиром Бундючним їм не вдалося. Яворського і Жулінчука прийняв прокурор Олександер Мойса. Йому було вручено заяву від комітету захисту С. Гури на ім'я прокурора Херсонської области Семьонова з вимогою розслідування фактів репресій проти С. Гури і подати роз'яснення на якій підставі цюрупинська прокуратура і міліція запроторили його на місяць до психлікарні, де його кололи шкідливими для здоров'я препаратами. Ніяких пояснень з цього приводу прокурор Мойса давати не захотів, а лише пообіцяв передати заяву прокуророві херсонської области Семьонову.

• 8-го червня в Львові на заводі „Полярон" відбулася зустріч робітників з начальником КҐБ львівської области генералом Маликом. Виступаючи перед робітниками, генерал Малик нападав на Українську Католицьку Церкву і Українську Гельсінкську Спілку, але від прямих запитань робітників ухилявся. Зокрема він не міг відповісти на запитання робітника Михайла Габалевича, який у зв'язку зі звинуваченням Митрополита Шептицького у співпраці з німцями запитав: „Чому ж тоді держава толерує Російську Православну Церкву, яка у свій час проголошувала анатему більшовизмові. Так само нічого конкретного не міг відповісти генерал Малик, коли його запитали, чому він виступає проти синьо-жовтого прапора, вказавши, що під червоним комуністичним прапором вбито незрівняно більше людей, ніж під синьо-жовтим.

• У центрі Тячева Закарпатської области, майже впритул біля католицької і реформістської церков, не зважаючи, що в радіюсі 50 метрів ніяких будівель будувати не дозволено, тим більше, що церкви є історичними пам'ятками, будують приміщення сільпо і універмагу. Секретар Тячівського райкому партії Левко Василевич, голова райвиконкому Бриндзяник на звернення сотень віруючих з вимогою спинити будівництво, не реагують.

• Вийшов у світ квартальник Української Асоціяції Незалежної Творчої Інтелігенції „Кафедра" ч.8. В ньому вміщено статті Василя Барладяну, Михайла Осадчого, Анатолія Щербатюка, Володимира Перевозньного, поезії Степана Сапеляка, Тараса Мельничука, Андрія Павлишина, поетичні переклади із англомовного журналу „Бонд", виконані Володимиром Сурмачем, уривок із твору Олександра Солженіцина „Архіпелаг ҐУЛаґ" на українську тематику, прозу Костя Москальця, Анатолія Щербакова, а також уривок з документального нарису Богдана Гориня про скульптора Івана Салеру. Випуск „Кафедри" ч. 8 підготував М. Осадчий.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛИПНЯ 1989 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо членів взяти участь. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рек. секр.

Гості...

(Закінчення зі стор. 1)

вам злочинної партійної диктатури СССР.

„Далекі мої, рідні мої", — рорпочав своє слово поет Павло Мовчан. Він дивується над величиною праці, яку виконала еміграція. За це складає їй поклін.

Йому прикро промовляти з трибуни, бо в підсовєтськму житті трибуна і брехня нерозривно сплетені, а правду можна було сказати тільки в найвужчому колі друзів, та й то шепотом.

Стан української мови, культури та національної свідомости в Україні незвичайно важкий. Демографічна політика режиму спрямована на цілковите зросійщення народів СССР, а зокрема українців. Русифікація — це падіння моральне. Людина, яка замінює свою матірну мову на чужу, забуває про материнське виховання та тратить культурну спадщину свого народу. Мова — це Богорівний акт. „На початку було слово... " Це звернення та два свої вірші поет виголосив з незвичайною динамікою та чуттєвим наснаженням.

На численні питання від присутніх гості старались дати дуже вичерпні відповіді.

На закінчення зустрічі, Л. Танюк переказав дещо з народного гумору. Свідомий громадянин каже своєму другові, що національний розвиток вимагає від нас усіх жертвенности. То ж чи він віддав би для національного добра коня?

„Коня віддав би", — відповів друг.

„А корову?"

„І корову віддав би".

„А свиню?"

„Свиню — ні!"

„Чому?"

„Бо корови і коня в мене нема. А свиня є".

На питання, чи можлива друга партія є такі відповіді: „ніхто не залишиться в цій, що є тепер, всі втечуть в другу. „Аж дві партії ми не прогодуємо".

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

демонстрацію біля будинку міської Ради, вимагаючи звільнення о. Гавриліва. До них приєдналися кияни, які викликали лікарів і ті надали потерпілим допомогу. Однак міліціонери заборонили фіксувати на папері факт побиття.

Через 40 хвилин о. Гавриліва звільнили. Потім міліціонери і особи в цивільному відпровадили вірних на залізничну станцію, щоб випровадити їх з Києва.

В той самий день відбулися Молебні в Івано-Франківському, Самборі, Миколаєві Львівської области, у селі Пляшева, у Стрию та в Москві, куди прибула група католиків і два священики з України.

В Івано-Франківському прислужники партбюрократів також вийшли з транспарантами, на яких було написано: „Уніятство — ворог українського народу". Намагаючись перешкодити відправленню Панахиди на могилі Січових Стрільців, вони пускали музику через гучномовці, викрикували та свистіли. За відправлення цієї Панахиди католицького священика Григорія Сімкайла 22-го червня засудили до 15 діб тюрми. Тоді ж заарештували члена УГС Ігоря Деркача, але ніхто не знає де він і яку кару отримав.

У Львові поширюють ганебну летючку з наклепами на голову комітету захисту УКЦ Івана Геля й також на єпископів і священиків. Публікуються наклепницькі статті на керівників УГС в російськомовній газеті „Львовская Правда".

В Харкові 1-го липня тягали за волосся члена ініціятивної групи відновлення Спілки Української Молоді лікаря Андрія Черемського, викручували руки поетові, керівникові Харківської групи УГС Степанові Сапелякові, потім обох побили, протримали дві доби в камері попереднього ув'язнення й оштрафували по 20 крб кожного. Побили також інших учасників мітинґу в парку ім. Шевченка 1-го липня. Начальник Обласного управління внутрішніх справ Кутовий у виступі по радіо назвав УГС і СУМ антисовєтськими організаціями.

У Чернівцях настирливо поширюються провокаційні чутки про те, що УГС і НРУ нібито готують погроми жидів, росіян і поляків. У Львові поширювалися летючки з закликами до погромів, підписані нібито УГС і НРУ.

У зв'язку з цим, 17-го червня на стотисячному мітингу представники Львівської філії УГС та інших неформальних об'єднань звернулися до народу з закликом сприймати ці летючки як провокацію. Як повідомляє член УГС Йосиф Зісельс, 29-го червня у Чернівцях також відбувся великий мітинг, на якому лідери демократичних рухів заклизкали народ не піддаватися провокаціям, метою яких є організувати криваві сутички між представниками різних національностей України, щоб потім за нібито влаштовані сутички розправитися з членами УГС та членами інших неформальних груп.

У Києві постійно поширюються провокаційні чутки, що „екстремісти з Української Народно-Демократичної Ліги, УГС, УКЦ" готують погроми партпрацівників і жидів. Тому київські неформальні об'єднання випустили спеціяльну заяву, в якій сказано: „Існує небезпека, що наші республіканські родіонови заплянували каральну акцію з метою зупинити процес демократизації в Україні і для її здійснення поширюють ці провокаційні чутки".

Вступайте в члени УНСоюзу!

● РОЗШУКИ ●

РОЗШУКУЮ СЕСТРУ
ПАРАСКЕВІЮ ПАВЛІВНУ СІКАЧ з дому БРУХОВИЧ
Роджена в селі Терлявська, повіт Стрий. Хто знав би про неї або вона сама, прошу ласкаво написати до: **Головчанська Анастазія Павлівна**
УРСР, Львівська обл.
Сколівський р-н, село Гребенів
Або телефонувати
Ч: 203-228-3615